

جنبه‌هائی از توسعه اقتصادی

برنامه ریزی توسعه

از: آرتور لوئیس

از این کشورها هستند که چندین برنامه داشته‌اند و برنامه‌های منتشر شده حاوی صدها صفحه و هزاران نوع پیش‌بینی و آمار است. در غالب موارد تصمیم در مورد تهیه و عدم تهیه برنامه‌های جدید بهصلاح دید خود را نداشته است، آنانی که به اجرای این برنامه‌ها کمک می‌کنند، مخصوصاً "بانک جهانی و دولت ایالات متحده، کم و بیش برای این عقیده اندکه کمک به دولتهاشی که برنامه برای توسعه اقتصادی خودند را ندچندا نداشند" ندارد.

ترجمه و تلخیص: محسن طلایی

تهیه برنامه‌های توسعه اقتصادی فعالیتی است که پس از جنگ جهانی دوم تقریباً "در تما می کشورهای توسعه نیافرته و در حال توسعه رواج داشته است و شاید یکی از بزرگترین شکستهای آنان نیز محسوب می‌گردد. در عوامیت این فعالیت جای هیچگونه شک و تردیدی وجود نداارد. تقریباً هر یک از دولتها در کشورهای در حال توسعه، حداقل سندیک برنامه را منتشر کرده اند و در این میان، بسیاری

دومین شاخص شکست این
برنا مههای است که هیچگونه همبستگی
بین برنا مههای توسعه و رشد
اقتصادی وجود نداشت. کشورهایی که
سریعترین نرخهای رشد اقتصادی را
تجربه کرده‌اند، کشورهایی نبوده‌اند
که کاملاً ملترین برنا مههای را داشته‌اند.
کشورهایی نظیر برزیل، مکزیک،
ژاپن و پرتو، یا "اصولاً" برنا مههای
نداشته‌ویا اگر هم برنا مههای داشته‌اند
بسیار مقدماتی بوده است. از سوی
دیگر بوده‌اند کشورهایی نظیر هند،
سنگال و تانزانیا که برنا مههای
کاملی را طراحی نموده‌اند، اما نرخ
رشد اقتصادی چشمگیری را تجربه
نکرده‌اند.

دلیل این امر مشهود است، نرخ
رشد اقتصادی این کشورها غالباً "در
وابستگی شدید با فعالیت بخش
خصوصی (تولید) کنندگان روستائی،
کارخانه‌ها و بازارگانان" و سرمايه
گذاری این بخش است، چنان‌چهاین
بخش شرایط مناسب گسترش خود را نیاید
هزینه‌های دولتی جهت خدمات عمومی
قادربهایا یجا در شد اقتصادی مطلوب
نیستند و با توجه به عدم کنترل کامل
برنا مههای را بر فعالیت کشاورزی و زبان و
بازرگانان وغیره گروه برنا مههای ریزان
قادربهای برنا مههای را برای رشد
اقتصادی نمی‌باشد. از سوی دیگر
چنان‌چه بخش خصوصی، شرایط و شدرا

در شکست این برنا مههای نیز جای
هیچگونه شک و تردیدی نیست. اغلب
برنا مههای توسعه بلافاصله پس از تهیه
کنارگذاشده شده و به قفسه‌ها، سپرده
شده‌اند و حتی از سوی تهیه کنندگان
رسمی آنها نیز تایید نمی‌گردند. در
میان این برنا مههای وجود برنامه‌های
که حقی قادر به کنترل فعالیت‌های
دولت برای مدت سه سال باشد، استثناء
است تا قاعده (با توجه به اینکه تهیه
چنین برنا مههای خود موقفيت
بزرگی است)، برنا مههای تهیه شده
معمولًا بصورتی بوده است که در
انتهای اولین سال تهیه آن، بدست
فرا موشی سپرده شده‌اند. این امر نیز
به این دلیل است که این برنا مههای
از آغاز برای مقا صد تبلیغاً تی آماده
شده‌اند. بدین ترتیب برنا مههای تهیه شده
به تصویر کشاندن بزرگترین چیزهایی
است که به ذهن خطور می‌کند معمولًا
صحبت از میلیاردها دلاری است که
جهت نیل به اهداف بیشماری از جمله
نرخهای رشد اقتصادی چشمگیر، هزینه
خواهد شد.

کسانی که این برنا مههای را بدقت
مطالعه نمایند، تشخیص میدهند که این
برنا مههای چیزی جزو ریاهای سیاسی
خالص نیستند و این تعجب آور نیست
که پس از هیاوهای اولیه ناشی از
انتشار آنها، کسی این برنا مههای را
جدی تلقی نمی‌کند.

تحقیق بخشد. ارزش این نوع برنامه ریزی، واقعگرایی بودن آن است، چرا که تنها زمانی اولویت‌گذاری اساساً لازم است که هر تضمینی میتواند رسیدن به اهداف مورد نظر را تحت الشاعع خود قرار دهد.

اگر بتوان برنا مه توسعه‌ای را طراحی نمود که دقیقاً "همه آنچه را که مورد نیاز کشور است دربرداشت می‌باشد" دیگر به انتخاب مطرح خواهد بود و نه اولویت‌گذاری، در چنین شرایطی خطوط راهنمایی برای کسانی که هزینه کردن منابع را نظارت و کنترل می‌کنند هم وجود نخواهد داشت. بنابراین برنا مه مفید نخواهد بود.

طبیعی است که با توجه به تاثیر خدمات عمومی بر فعالیت بخش خصوصی برنا مه‌های توسعه، عملیات هردو بخش مزبور را در برمی‌گیرند. اصولاً فعالیتها بخش‌های دولتی و خصوصی به دو صورت با یکدیگر ارتباط دارند: اول اینکه، بخش خصوصی از خدمات عمومی جا معهود را منه وسیعی، از تا مین نیروی برق تا اجرای مجموعه پروژه‌هایی که تحقق رشد بخش خصوصی نیازمند آنهاست، استفاده می‌کند. دوم اینکه، (درجت عکس بند اول) بخش عمومی میتواند فعالیت‌های بخش خصوصی را از طریق ارائه خدماتی نظیر آموزش تحقیقات زمین شناسی، و امehای صنعتی و بکارگیری انواع

مناسب ببیند، رشد اقتصادی تسبیتاً سریعی قابل پیش‌بینی است، چه برنا مه‌های توسعه از سوی دولت منتشر بشود چه نشود.

از همین مطلب میتوان نقش برنا مه‌های توسعه را استنباط کرد، این برنا مه‌ها باید به ایجاد شرایط مناسب و مطلوب رشد اقتصادی کمک نمایند. اگر برنا مه‌های تهیه شده چنین باشد مطلوب‌بند و چنان‌چه چنین نباشد، هیچ رابطه‌ای با موضوع رشد اقتصادی ندارند، اگرچه ارائه آنها ممکن باشد.

اولین برنا مه‌های توسعه، دعوه کنترل نرخ رشد اقتصادی و یا حتی چگونگی آن را نداشته‌اند، اهداف این برنا مه‌ها بسیار ابتدائی تو بوده، یعنی مثلاً "هدف ایجاد نظم و برنا مه‌ریزی در هزینه‌های دولت را تعقیب می‌نمودند. در مطلوب بود ن چنین کوشش‌هایی شک و تردیدی وجود ندارد. فرایند برنا مه‌ریزی، تما می‌موسات و اجزاء دولت را وارد آرایه بررسی اهداف خود (در کوتاه مدت و بلندمدت) مینماید. اما غالباً منابع مورد نیاز برای تحقق مجموع این اهداف بیش از منابع مالی در دسترس است. بنابراین دولت باید در مورد اهداف اولاً "مکانیزم اولویت گذاری داشته باشد و ثانیاً "هماهنگی اهداف هریک از اجزاء خود را با هم

داردکه مدلهاي تفصيلي ای جهت رشدا قيتمادي تدوين نمودتا مثلاً نشان دهد در سال ۱۹۸۵ دقيقاً "چه توليدخوا هدش ، سهم مصا رف داخلی، صادرات و آنچه ذخيره ميگردد" چه ميشا شد. اين عمل نيازی به دانش اقتصادي و رياضيات نداشت و دواز آنجا که آينده قابل پيش بیني نيسنده حتى با هوش ترين و ميرز ترين رياضي دانان نيز نمي توانند آنچه كه در سال ۱۹۸۵ توليد ميگردد و يا با يد توليد شود سخن بگويند. فرا تر رفتمن از پيش بیني هاي در زمينه اقدامات كلی جهت ايجاد رشد اقتصادي و بالاخره ارائه پيش بیني هاي کمي در مورد توليد هريک از اجزاء صنعت و ديجربخشهاي اقتصادي ، در حقیقت پريدين از گردا بي غيرقابل پرس است . عالي ترین مثال در زمينه اشكال چنین پيش بیني هايى در برنامه پنج ساله انگلستان که با هيا هوي بسيار زياد ، در سال ۱۹۶۵ منتشر شد را ائمه شده است که يك ماه پس از انتشار آن ديجربجزي درباره آن شنبده نمود و قبل از آنکه از پرس ملاشين چاپ بپرون آيد ، بي اعتبار شده بود . با وجود آنکه تما مي آمارها و دانشهاي لازم در اين زمينه در خدمت دولت بود ، سرنوشت برنامه انگلستان چنین بود . سرنوشتی که ميتواند بعنوان کمک ، برای تما مي برنامه

سياستها ، نظير : سياست قيمت گذا ری ، مالبياتها ، کاهش ارزش بول انواع سوبسيدها ، اصلاح ساخت بازار چا رجوب قوانين کشور و نظاير آينها ، درمسيرهاي مطلوب اقتصادي - اجتماعي سازمان دهد . از سوی ديجرب خش عمومي ميتوانند در برخري از موا ردجا يگر زين بخش خصوصي گردد ، مثلاً "چنانچه کشاورزان از بكارگيري برخري از تكنيكهاي جديد توليد احتراء زور زندوياد را ين زمينه با ناكا مي مواجه شوند ، و يا صاحبان صنایع مายيل نباشند در برخري از زمينه هاي توليد سرمایه گذاري نمايند ، دولت ممکن است بعنوان پيشرو و پيشقدم در اين زمينه ها گام بردارد .

بنابراین دومين مرحله در برنامه ريزی توسعه ، مروری بر تما مي مسائل اقتصادي در هر دو بخش خصوصي و دولتی ، و برنامه ريزی فعالیتهاي که جهت فراهم آوردن رشدا قيتمادي موردنیاز است مي باشد . برنامه ريزانی هستند که بسیار بيش ازاين را طلب ميکنند . آنان در صدد طراحی اهداف تولیدات هريک از صنایع در بخش خصوصي در دوره زمانی مثلاً "پنج تا ده سال هستند . بالاستفاده از تكنيكهاي پيش بیني حسابهای ملي ، جدا ول داده ها و ستاده ها و برنامه ريزی خطی اين امكان وجود

نبوده است . وقتی دولت یوگسلاوی
برنامه هفت ساله خود را برای ۷۵
۱۹۶۴ به پارلمان تسلیم کرد ، قوه
مقننه این کشور تا دو سال از تصویب
برنامه خود داری کرد و در عوض
برنامه های سالانه ب موقع اجرانهاده
شد (این برنامه ، سرانجام مصوب شد
بنجساله برای ۱۹۶۶-۷۵ زکار درآمد).
در فرآنس بحران داخلی ماه مه
۱۹۶۸ دولت را به افزایش مزدو
حقوق و اداره کردن این امره دهای
برنامه را آنچنان مورد تردید قرار
داد که تجدید نظر در برنامه غیر عملی
شدوراهی بجز دست کشیدن از برنامه
بنجساله ۱۹۶۶-۷۵ باقی نماند .
قسمت اعظم تعصبات و علاقه شدید به
تجربیات آماری گروهی از اقتصاد انان
جوان بعد از دهه ۱۹۶۰ از سو تفاهم
آنان در زمینه برنامه ریزی کشور
اتحاد جماهیر شوروی نشاء ت گرفته
است .

اولین سو تفاهم در زمینه
اهداف صورت گرفته است . زمانی که
در چارچوب برنامه کشور شوروی مثلاً " ارقام مربوط به میزان میخ مورد
نیاز کشور طبق دوره زمانی مشخصی
منتشر می شود ، این امر در واقع
انتشار یک دستور است . هر یک از
موسسات فعل در این زمینه بلافا
صله دستور العمل های لازم را دریافت
می کند که بموجب آن مشخص می گردد

ریزان در بررسی این بعد از مسئله
مفیدباشد .
کشورهایی که تجربه و مهارت کافی در
برنامه ریزی توسعه اقتصادی دارند
در بردا بر حواله پیش بینی شد ..
ناگزیر بر نامه های میان مدت خود
را رها کرده اند زیرا این حواله مانع
از آن می شد که مسائل مربوط به توسعه
در چارچوب برنامه ، بنحو موثری حل
و فصل شود . ازا ینجاست که هند پیش از
دو جنگ و دو خشکسالی طی سال ، لازم
دید که چهار مین برنامه پنجم ساله خود
را ۱۹۶۵ به ۱۹۶۹ تعویق اندارد
و در خلال این مدت به برنامه های
سالانه متousel شود . زا این بعلت اینکه
اقتصادی دش بیش از اندازه به اصطلاح
 DAG شده بود ابتدا برنامه ساله ۷۰
۱۹۶۱- و سپس برنامه پنجم ساله
۱۹۶۴- را که جانشین آن ساخته بود بر
همزد ، گرچه دستور العمل های مربوط
به برنامه پنجم ساله ۱۹۶۶-۷۵ اتحاد
شوری در سال ۱۹۶۶ تصویب شد ، این
برنامه رسمی " اجرانش و بعوض آن در
دسا مبره رسال ارقام مربوط به
هدفهای یک ساله اعلام گردید . گرچه
علل این امر ذکر نشده لیکن ممکن
است سبب ، حداقل تا حدودی ، آن
با شدکه نظا م جدید غیر متمرکز ساختن
درا جرای قسمتی از برنامه مشکلاتی
پدید آورده باشد که حل و فصل آنها
در چارچوب برنامه پنجم ساله میسر

در مرحله نخست، چنین پیش بینی-
های میتواند به تما می کسانی که
مجبور نند در مورد آینده تصمیم گیرند
کمک نماید، چهاین افراد در بخش
خصوصی با شندو چه در بخش عمومی هر
کس که قصد انجام سرما یه گذا ریدارد
این عمل را در حیطه وسیع برنامه-
های خود انجام میدهد و موقیت هر
یک از برنا مههای شخصی وابسته
است به برنا مههای افراد. مثلاً
برنا مه افرادی که قصد تولید فولاد
دارند پس از حدوده ۲۰ سال دیگر از
تاریخ شروع آن، تا حدودی بهم
ایجاد کارخانه هایی که از سوی
موسسات مختلف ایجاد می گردند و
ظرف بیست سال آینده خریدار
فولاد هستند بستگی دارد. "برنا مه
ریزی ارشادی" به هر یک از تصمیم-
گیران، نظرات مرکز برنا مه ریزی
در خصوص اوضاع اقتصادی کشور را در
دوره زمانی مشخصی، ارائه مینماید
(البته چنانچه برنا مهها با همسازگار
باشد). اگر افرادی که مسئول تهییه
برنا مه هستند کار خود را بنحو مطلوب
انجام دهند، با مذاکره و مشورت
تصمیم گیران بخش خصوصی و دولتی،
تصویر آن از آینده با یاری بهبود
پیش بینی های هر یک از موسسات
فردی، خصوصی و دولتی کمک نماید.
فرا یند برنا مه ریزی ارشادی
همچنین میتواند تنگنگاهای کمک

که هر موسسه چه میزان از این هدف
را با یاری تحقیق بخشد، و در این مسیر
اعتبارات بانکی و تیروی انسانی
در اختیار موسسه نیز معین می شود. در
موردمزا یا و معا یب چنین روشه در
اینجا بحث نمی کنیم، بلکه نکته
این است که (چه خوب و چه بد) چنین
سیستم "دستوری" ای هیچ گونه رابطه ای
با تجربیات آماری کشورهای در حال
توسعه و توسعه نیافتندارد. مثلاً
چنانچه، برنا مه توسعه کشور سنگال
اعلام نماید که چند میلیون تن میخ
با ید در فلان سال تولید گردد، این
امربه منزله دستوری در این جهت از
جانب کسی تلفی نمی گردد، و کسی نیز
با این دیدگاه توجه نخواهد کرد.
اقتصاد کشورهای یک اقتصاد
"دستوری" است. تکنیکهای برنا مه
ریزی موردا استفاده این کشور
هیچ گونه ارتباطی با اقتصادی که
مثلاً ۹۰ درصد تولید ارشاد توسط
موسساتی انجام می گیرد که دولت
کنترل مستقیمی بر آنها اعمال نمی
کند، ندارد.

آیا هیچ نکته ای قابل پیش بینی
از اوضاع اقتصادی مثلاً طی پنج
سال آینده وجود ندارد؟ حتی با وجود
عدم امکان انجام پیش بینی های
صحیح و نبودن ابزار تحقیق این پیش
بینی ها، جواب سوال فوق مثبت
است.

است. ثانیا "به پیچیدگی روابط اقتصادی جامعه‌ای که برنا مهبرای آن طراحی می‌شود مربوط نمی‌شود. چنانچه بخش‌های مختلف اقتصادی – اجتماعی در رابطه متقابلی با هم باشند، ارائه تحلیل‌های آماری می‌توانند کمکی اساسی باشند، اما در اقتصادهای نسبتاً "ساده‌واولیه، این تحلیل‌ها سختی بیش از آنچه در شرایط عدم وجود آنها شنیدن‌ش امکان پذیر است به کسی نخواهد گفت. وسر انجام ارزش‌نهائی این کوشش‌ها به این وابسته است که برنا مه ریزان نتایج حاصله را خیلی جدی تلقی نکنند زیرا آدامه وجود آشتباها در این زمینه بسیار روسع است. بنا بر این لازماً است که تاکیدات اساسی بر تعیین اهداف کمی مثل "برای هر یک از بخشها و اجزای مختلف صنایع قرار نگیرد بلکه با یده‌دف، تعریف فعالیت‌ها و اقداماتی که برانگیزشده فعالیتهای بخش خصوصی است و اقداماتی در زمینه‌های تحقیقاتی اطلاعاتی، سوبسیدها، تضمینهای قیمتی، تعرفه‌های گمرکی، و امهاؤ غیره باشد. بنا بر این در اینجا تاکید بیشتر بر سیاستهای اقتصادی قرار می‌گیرد تا تعیین اهداف کمی و اعداد وارقام مربوط به آن. چنانچه سیاستهای گزینش شده صحیح باشد، تولید افزایش خواهد یافت و اگراین

احتمالاً "رشاد اقتصادی را محدود می‌سازد، آشکار نماید. این نوع از برنامه می‌تواند تقاضاً برای مجموعه‌ای از کارهای عمده و منابع را (نیروی کار، سرمایه‌ای رزخانه‌ی، مواد خام) با توجه به تغییرات در آمدی در جامعه برآورده نماید. ونتیجه چنین اقدامی پیشنهاداتی است برای سرمایه‌گذاری کارفرمایان بخش خصوصی که در غیرهای یعنی فرسته‌ای اساساً "وجود نمی‌داشت و پیشنهاداتی به دولت جهت حفظ تعادل میان عرضه و تقاضاً، دامنه‌ایجاد تغییر در قیمت‌ها (یعنی، نرخهای ارز و قیمت مواد غذائی) و سرمایه‌گذاری این بخش در صنایع پیشرو و اساسی. "بنا بر این یک برنامه "ارشادی" خوب، برنامه‌ای است که سرمایه‌گذاری بیشتر را ممکن و سیاستهای بخش دولتی را مناسب‌تر از شرایطی نماید که چنین برنامه‌ای وجود ندارد.

بالاخره ارزش برنا مه ریزی "ارشادی" در یک اقتصاد مختلط به چندعا مدل بستگی دارد. اولاً، به کم و کیف آمارهای در دسترس وابسته است. در کشورهای نظری فرانسه و هند می‌توان به تهیه برنا مههای ارشادی مفید دل بست، اما در کشورهای آفریقائی که از چنین چارچوب آماری بی‌بهره هستند، در صدم و فقیت بسیار آندک

۱۹ در صد از در آمد ملی را به امر تشكیل سرما یه اختصاص داد. هر دولتی که قادر باشد بیش از ۳۰ درصد از در آمد ملی کشور را در زمینه های مالی و تشكیل سرما یه کشور هزینه نماید، قادر است اقتصاد آن کشور را بسرعت به پیش براند و دو میں شرط موفقیت این کشورها را فراهم نماید که:

ظرفیت مدیریتی نامدارد. این ظرفیت معلول دو عامل اصلی یعنی افزایش افرادی است که دوره های آموزش دیپرستانی و بالاتر از آن را گذارنده اند و نظم و انضباط تحصیلی دولتها در این شرایط (خوب یا بد) است.

در تما می این زمینه ها تفاوت فاحشی میان این کشورها و کشورهای در حال توسعه موجود است و عدم کارآشی نیروی انسانی این کشورها همواره موجب ایجاد کافی بزرگی میان اهداف و عملکرد آن خواهد شد.

مهترین بخش از هر برنا مه توسعه، فصل مباحث کلان آن و اهداف تولید و یا فهرست پرورزه های که توسط دولت اجرا میگردد، نیست، بلکه مهترین بخش، آن قسم است که به چونگی تشكیل سرما یه و تامین نیروی انسانی لازم جهت نیل به اهداف اختصاص دارد. این دو مبحث نیز از ضعف های عمدہ ای است که برنا مه های توسعه در کشورهای توسعه

سیاستها اشتباه از آب در آیند، چنین افزایشی تحقق نخواهد یافت.

قبل اشاره کردیم که علاقه و تعصب شدید به تجربیات آماری از سوی بسیاری از اقتصاددانان، در مرحله اول از عدم درک اختلاف میان مکانیسمهای اقتصاد دستوری و اقتصادهای مختلط از سوی آنان شاء ت گرفته است. سوءتفاهم دو مدر این زمینه که از مردانه اول نیز اساسی تراست، ناشی از این باور است که رشد سریع تولیدات صنعتی کشور شوروی بد لیل وجود برنامه ریزی متصرکز بوده است. این برداشت نیز اشتباه است و توضیح حقیقی چونگی نیل به ترکهای رشد نسبتاً بالای اقتصادی در کشورهای دارای برنامه ریزی متصرکزا زنوع کشور شوروی به

شرح زیر است:

اول آنکه دولت در این کشورها مازاد وسیعی از در آمد عمومی نسبت به هزینه های خود را در اختیار دارد که این دولتها را به تامین مالی سرما یه گذاری ها در زمینه نیروی انسانی و منابع فیزیکی قادر می سازد. مثلاً دولت شوروی در خلال اولین برنامه پنج ساله خود، در حدود ۳۷ درصد در آمد ملی کشور را در اختیار داشت که پس از هزینه کردن ۶ درصد آن در زمینه دفاعی و ۱۲ درصد در سایر زمینه ها، مازادی در حدود

نیا فته و درحال توسعه تا کنون با آن
رو برو بوده‌اند

بقيه اخبار داخلی

انجمن اعلام شده است . دستور جلسه
جمعیت عمومی فوق العاده عبارت از (۱)
بررسی و تصویب آئین نامه انصباطی
ورفتار حرفه‌ای (که پیش نویس آن
به هرآد دعوت نمایند) برای کلیه اعضاء
انجمن ارسال گردیده است (و (۲)
انتخاب اعضاء کمیته‌های انصباطی
ورفتار حرفه‌ای (بدوی و تجدیدنظر)
می‌باشد . نتایج تصمیمات متخذه
در این مجمع بعداً "در" "حسابدار"
درج خواهد گردید .

جمعیت عمومی فوق العاده

جمعیت عمومی فوق العاده (نوبت
دوم) اعضاء انجمن برای ساعت ۳/۵
بعد از ظهر روز چهارشنبه ۱۵ آبانماه
۱۳۶۴ در محل سالن اجتماعات اتاق
بازرگانی و صنایع و معادن ایران
واقع در خیابان آیت‌الله طباطبائی
تهران دعوت گردیده است و مراتب
در روز نماهیها نورخ ۱۳۶۴/۷/۲۲
وظی دعوت نامه انفرادی با اعضاء

لایه‌فروش سهام قانون گسترش مالکیت

در تاریخ ۲۱ مهرماه ۱۳۶۵ در مجلس شورای اسلامی ماده واحده زیردر
شوراول بتصویب رسید (نقل از کیهان همان تاریخ) .

ماده واحده - دولت مكلف است تا ۱۳۶۵ خرداد می‌باشد به فروش کلیه
سهام مشمول قانون گسترش مالکیت واحده‌ای تولیدی که طی سالهای
۱۳۵۷-۱۳۵۴ به سازمان مالی گسترش مالکیت واحده‌ای تولیدی و اکثار
گردیده است اقدام و از محل وجود حامله اوراق قرضه گسترش مالکیت
واحده‌ای مذبور را پرداخت نماید .

قیمت فروش سهام فوق الذکر توسط شورای گسترش مالکیت واحده‌ای
تولیدی فوق بارعايت صرفه و صلاح دولت جمهوری اسلامی ایران تعیین
و در درجه اول به کارکنان واحده‌ای تولیدی و در درجه بعد به باانکه‌ها و
تعاوینهای تولیدی موضوع تبصره ۳ قانون بود جه سال ۱۳۶۴ کل کشور
و بخش خصوصی واکذا رگردد .

کلیه قوانین مغایر با این ماده واحده ملغی خواهد بود .